

S.O.S. Geert redt je ondersteuningsplan

Kathelijne DE BRAUWER, Inclusie Vlaanderen

Enkele jaren terug had je 'S.O.S Piet'. In dit tv-programma ging Piet Huysentruyt aanbellen bij mensen die er niet in slaagden een bepaald gerecht te doen lukken. Samen met hen maakte hij dan het gerecht volgens de regels van de kunst. Plots bleef dan de quiche wel overeind of de moëlleux wel vloeibaar. De gouden raadgevingen van Piet redden telkens de zaak. Legendarisch werd de slotvraag waarmee Piet telkens het programma afsloot: 'Wat hebben we vandaag geleerd?'

Wat Piet Huysentruyt deed op vlak van culinaire recepten, doet Geert D'haene op vlak van ondersteuningsplannen. Samen met zijn team medewerkers is hij één van de "dienstwilligen" van D.O.P (dienst ondersteuningsplan) -West-Vlaanderen, waar elk ondersteuningsplan volgens een sterk recept wordt klaargestoomd.

Een ondersteuningsplan: wat is het? Waarvoor dient het? Waarom is het zo belangrijk?

Wie een Persoonsvolgend Budget (PVB) wil, moet daar eerst een ondersteuningsplan voor opstellen. Geen klus die je zomaar even tussen de soep en de patatten doet. Zeker omdat er veel van afhangt, namelijk de grootte van je budget en de hoeveelheid zorg en ondersteuning die je er mee kunt inkopen.

In dit plan moet klaar en duidelijk staan hoeveel en op welke vlakken de persoon met een handicap ondersteuning nodig heeft (wonen, werken, dagbesteding, administratie, vervoer, vrije tijd, relaties, communicatie,) en op wie hij kan rekenen of bij wie hij wil aankloppen om deze ondersteuning te krijgen (familie, vrienden, burens, reguliere diensten, gespecialiseerde voorzieningen,). Kortom een plan *op maat*.

Je zou het ondersteuningsplan PVB kunnen vergelijken met het laatste digitale luik van een aangifteformulier personenbelasting. In beide gevallen zijn er serieuze financiële gevolgen wanneer ze niet accuraat worden ingevuld. Vooraleer je een dergelijke document invult, win je best informatie in, spreek je er met anderen over, breng je je situatie in kaart en ga je na wat de verschillende mogelijkheden/opties zijn.

Hierbij kan de Dienst Ondersteuningsplan (D.O.P) je helpen. Zij kunnen jou en je betrokkenen helpen om na te denken over 'wat voor jou een goed leven is' en welke ondersteuning of hulp je nodig hebt en het beste bij jou past. Het resultaat van dit proces wordt samen met de cliënt en de steungroep in een **persoonlijk ondersteuningsplan** of **actieplan** gegoten, dat op maat is van de cliënt en in zijn woorden is opgesteld. Op basis van dit bredere, en ruimer bekeken plan kan je tenslotte je ondersteuningsplan PVB invullen.

Tijd voor een diepte-interview met een opperhoofd van zo'n dienst, of moeten we zeggen: een D.O.P. perhoofd? Wij belegeren Geert D'haene, directeur van D.O.P. West-Vlaanderen, met een spervuur van vragen.

Hoe zie je jullie taak?

Geert: Jammer genoeg verwijst onze naam 'D.O.P' enkel naar het resultaat dat we willen behalen, namelijk een ondersteuningsplan op maat. Het belangrijkste is echter het 'proces', de weg die hieraan voorafgaat. Wij werken eigenlijk op dezelfde manier als een architect, maar dan binnen de zorg. Ook die luistert eerst goed naar de wensen van zijn cliënt. Ieder mens droomt immers van een ander huis, de ene wil het zus, de andere zo. De architect begint pas op basis van wat zijn cliënt vertelt, het bouwplan uit te tekenen. Elk huis is trouwens anders gebouwd en vergt een ander plan, met andere bouwstenen.

Net zo doet D.O.P. het. We luisteren naar de vragen en wensen van de persoon en naar de aanvullende ideeën van de mensen rondom hem. Iedereen droomt immers van een ander leven. We beperken ons tot een coachende rol, dringen onze visie nooit op. Het is immers niet ons plan, maar dat van onze cliënt. Je zou onze medewerkers een soort van gidsen kunnen noemen, of coaches, of bruggenbouwers. Wij adviseren niet of duwen nooit een bepaalde richting in, want zo werkt het niet. We respecteren de weg die de persoon samen met zijn steungroep wil inslaan.

Wie doen er beroep op jullie?

Alle mensen met een handicap of een vermoeden van handicap zijn bij ons welkom. Er is een leeftijdsgrens van 65 jaar, maar wie al voor zijn 65ste een VAPH-erkenning kreeg, is ook daarna nog steeds bij ons welkom. We zijn om twee zaken blij: 1. dat het medisch attest op basis waarvan je moet bewijzen dat je een beperking hebt dit jaar is weggefallen en 2. dat er dankzij de invoering van de Persoonsvolgende Financiering nu ook gebruikers van Niet-Rechtstreeks Toegankelijke Hulp bij ons kunnen aankloppen. Bijvoorbeeld kunnen mensen die nu reeds gebruik maken van een dagcentrum van het VAPH nu ook bij ons terecht om een plan te maken over hoe ze in de toekomst willen gaan wonen, en welke hulp ze hierbij zullen nodig hebben.

Die Persoonsvolgende Financiering betekent voor jullie aanzienlijk meer werk.

Dat is nog zacht uitgedrukt. Steeds meer mensen doen beroep op ons, we zijn voor jaren vertrokken. Ik hoop dan ook dat de Vlaamse overheid en het VAPH hiermee rekening houden en dat ze ons in 2017 voldoende capaciteit zullen geven om onze opdracht te blijven vervullen en te vermijden dat er ook wachtlijsten voor D.O.P komen.

Gelukkig kunnen we zelf ook op coaching rekenen, meer bepaald van LUS vzw (het voormalige P.L.A.N.) , een kennis- en ervaringscentrum rond netwerkontwikkeling en gemeenschapsvorming, dat gesubsidieerd wordt door het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van de Vlaamse overheid. LUS zorgt ervoor dat alle Diensten Ondersteuningsplan qua visie en werking zo veel mogelijk gelijklopend zijn.

Er zijn buiten D.O.P. toch nog diensten die kunnen helpen bij het opstellen van een ondersteuningsplan?

Ja, mensen hebben op dit vlak echt de vrije keuze. Ze kunnen ook terecht bij diensten maatschappelijk werk of bij eerstelijnsdiensten, en bij gebruikersorganisaties zoals Jullie, Inclusie Vlaanderen. Ons grote pluspunt is wel dat het ondersteuningsplan onze *core business* is. Het is onze enige en geëigende opdracht, we kunnen er dus al onze tijd en energie aan besteden. Onze medewerkers mag je echt specialisten noemen. We zijn ook volledig neutraal en onbevooroordeeld, waardoor we onafhankelijk van het aanbod kunnen coachen en ondersteunen. We werken ook goed samen met andere diensten, met de diensten maatschappelijk werk of diensten Gezinszorg bijvoorbeeld, en met jullie (*lacht*).

Stel, ik kom naar je toe voor hulp bij de opmaak van mijn ondersteuningsplan. Hoe gaat dit dan in zijn werk?

We hebben eerst een verkennend gesprek. We maken van meet af duidelijk dat we geen kant-en-klare oplossingen uit onze hoed gaan toveren, maar dat de oplossing vanzelf zal groeien uit het overleg met jou als cliënt en met je steungroep. De cliënt bepaalt zelf wie er in zijn steungroep zit. Het zijn mensen uit zijn persoonlijk netwerk die hem goed kennen (familie, vrienden, kennissen, collega's, burens, enzovoort) maar er kunnen ook professionelen bij zijn. De omvang van de steungroep varieert, soms zitten daar drie mensen in, soms bijna vijftien tot twintig. Het enige criterium om in de steungroep te zitten is dat ze belangrijk zijn voor de cliënt en het goed met hem menen.

Hoe lang ondersteunen jullie? Moeten cliënten die een PVF-ondersteuningsplan willen maken een traject van een jaar doorlopen?

Dit varieert van persoon tot persoon. Bij onze dienst duurt een traject gemiddeld zeven maanden. Het is de bedoeling dat dit nooit langer dan een jaar duurt. Enkel in uitzonderlijke situaties kan het traject 18 maanden duren, bijvoorbeeld wanneer het moeilijk is om een

steungroep samen te stellen of wanneer het om een heel complexe situatie gaat. Veel hangt af van de wil en het tempo van cliënt en steungroep, soms is het al na vier maanden en na een vijftal samenkomsten in de valies. In heel wat ondersteuningsplannen stellen we ook vast dat de oplossingen of ondersteuning in het eigen netwerk of binnen de plaatselijke gewone diensten kunnen gevonden worden, zoals gezinszorg, poets hulp, het buurtcentrum, het CAW, enzovoort. Als er geen niet-rechtstreekse gespecialiseerde ondersteuning van het VAPH nodig is, dient er ook geen ondersteuningsplan PVB opgemaakt te worden.

Hoe voelt het om directeur van een D.O.P te zijn?

Heel goed, je verveelt je nooit, ik kan het iedereen aanbevelen (*lacht*). Het is altijd fijn om deel uit te maken van 'een dienst in volle expansie' die iets kan betekenen voor de mensen en hen sterker kan maken. We zijn in 2011 begonnen met 5 personeelsleden en dat zijn er ondertussen al 15 geworden.

Onze visie en onze manier van werken zijn door de jaren heen steeds gegroeid en zijn inmiddels stevig verankerd. De gebruikers en de organisaties staan aan onze kant en appreciëren wat we doen. We zetten sterk in op plaatselijke contactpunten en samenwerking en partnerschappen binnen lokale netwerken. In elke gemeente hebben we minstens één contactpunt. We werken nauw samen met eerstelijnsdiensten en met andere sectoren. We kunnen steeds gecontacteerd worden wanneer blijkt dat er een intensievere coaching of traject nodig is met één van hun cliënten. We begrijpen namelijk goed dat mensen met hun vragen in eerste instantie naar hun huisarts of naar een mutualiteit, sociaal huis of een Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW) gaan.

Bedankt voor het gesprek, S.O.S. Geert!

Dienst Ondersteuningsplan Limburg
Kempische Steenweg 293 bus 4, 3500 Hasselt
Tel. 011 35 34 10
E-mail: info@doplimburg.be

Dienst Ondersteuningsplan Oost-Vlaanderen
Brusselsesteenweg 153, 9090 Melle
Tel. 0473 73 87 68
E-mail: info@dop-ovl.be – greth.dons@dop-ovl.be

Dienst Ondersteuningsplan provincie Antwerpen
Liersebaan 52, 2240 Zandhoven
Tel. 03 366 29 93 - 0499 51 34 41
E-mail: info@doppa.be

Dienst Ondersteuningsplan West-Vlaanderen
Tillegemstraat 81, 8200 Sint-Andries
Tel. 0490 44 34 04
E-mail: info@dop-wvl.be

Dienst Ondersteuningsplan Vlaams-Brabant en Brussel
Kruisstraat 1, 3390 Tielt-Winge

Tel. Hoofdzetel + regio Leuven: 016 56 56 30
Regio Halle-Vilvoorde: 02 460 69 60
Regio Brussel: 02 201 76 43
E-mail info@dop-vbb.be
Website: www.dop-vbb.be